Østergården

AF Ejler Nielsen, Jytte Zebits og Ulla Ortved

Fra landbrug...

Østergård, matr. nr. 2a, Sdr. Gørding By og Sogn, en gammel slægtsgård, der måtte vige for byens udvikling i 1970. Gårdens historie går langt tilbage i tiden, og det er sikkert en af de ældste gårde i Gørding Sogn. Den 16/5-1775 overtog Peder Nielsen gården i fæste efter sin stedfader. Den blev imidlertid købt til selveje omkring år 1809. Efter Peder Nielsen gik den til en søn, Jens Pedersen, og derefter i 1837 til en svigersøn, Hans Sørensen Vig, i daglig tale kaldet Hans Østergård (derfra navnet Østergård). Efter ham kom 1873 igen en svigersøn Simon Nielsen Lund, og i 1912 en søn Hans Jensen Lund. Han døde i 1922, 42 år gammel, men hans hustru Marie Skrøder Lund drev gården videre i 38 år til sin død i 1960, hvorefter den blev solgt til kommunen. I 1970 blev bygningerne revet ned for at give plads til et moderne plejehjem, der begyndte at blive opført i 1975 til 12 beboere og etapevis udbygget til 42 plejepladser og 10 beskyttede boliger.

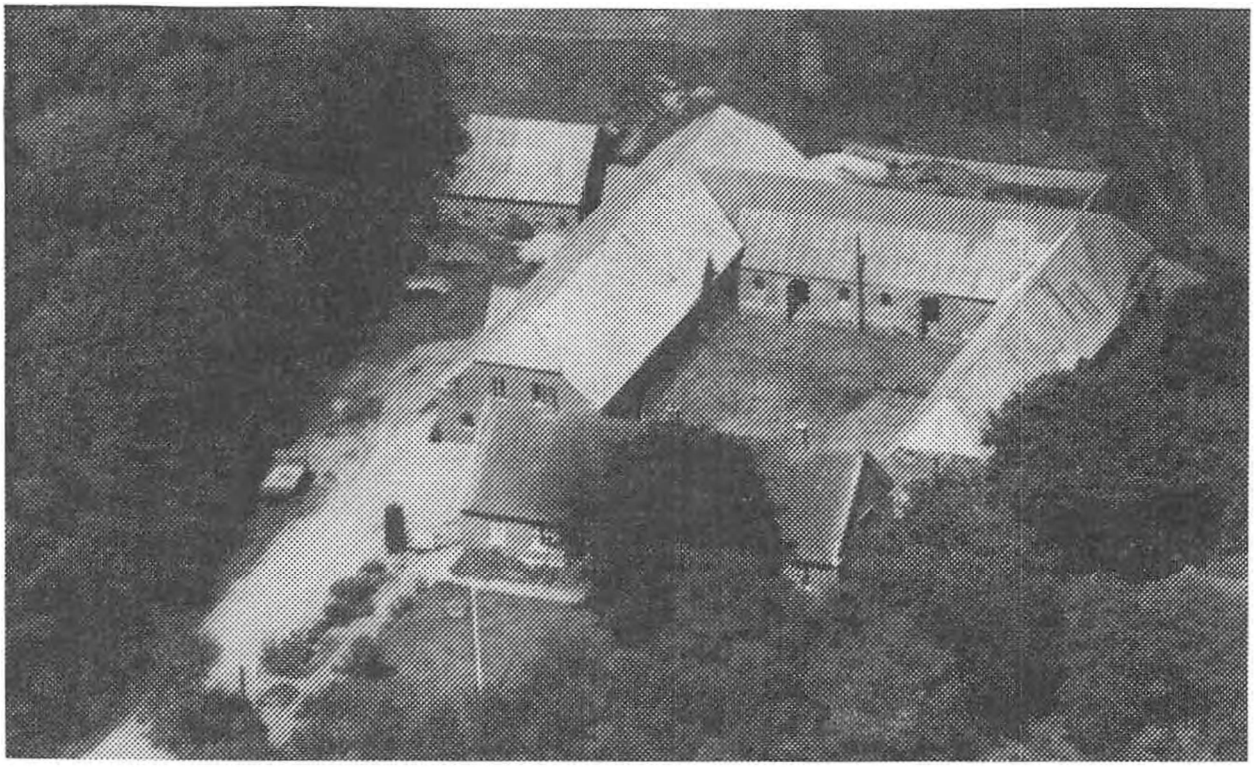

Østergård, som den så ud inden nedrivningen i 1970. (Foto: Gørding Sognearkiv).

...til plejehjem

Den 1. april 1976 tiltrådte det nyansatte personale på Østergården. Vi var nogle stykker, der kom fra jobs andre steder, mens andre kom med fra Alderdomshjemmet. Det personale, der kom fra Alderdomshjemmet, kom dog først sammen med beboerne en uge senere.

Den første uge gik med at få alle stuerne gjort klar med rengøring, opredning af senge m.m. Spisestuen var fyldt op med senge, sengetøj, linned, kørestole, eengangsmateriale og meget andet. Alt dette skulle på plads rundt om i skabene og på stuerne.

Terapien blev møbleret og brugt som terapi- og opholdsstue i den ene ende og spisestue i den anden ende. For enden af gang I, som vi jo kalder den første beboerfløj, blev der også indrettet en lille hygge- og fjernsynsstue.

Vi var så endelig klar til at modtage de 13 beboere, der kom oppe fra Alderdomshjemmet. Her havde man selv valgt, om man kunne tænke sig at flytte. Der var en ældre dame, der havde boet i 17 år på De gamles Hjem, så det var lidt af en beslutning for hende.

Plejehjemmet blev oprindelig bygget af Sammenslutningen af Diakonhjem i Danmark. De havde flere byggerier i gang i disse år. Alt var arkitekttegnet, selv hvor de forskellige møbler skulle stå i dagligstuen. Dem flyttede vi nu rundt med, efter at Hjemmet var blevet »synet«.

Det var i løbet af året 1976 blevet besluttet, at Bramming Kommune skulle overtage Østergården pr. 1.1.1977. Det var ikke noget hverken beboere eller personale mærkede særligt til i dagligdagen. Man havde også fundet ud af, at man allerede igen manglede plejehjemspladser, så i løbet af 1977 var byggeriet i gang igen med nr. 2 beboerfløj, der blev taget i brug i 1978. Den kaldes gang III. Der blev ansat mere personale svarende til normeringen.

I 1983 blev der på de to beboerfløje lavet yderligere 2 beboerstuer i hyggekrogene, da de ikke blev brugt ret meget mere.

Det blev igen småt med pladserne, og i 1984 var byggeriet i gang med beboerfløjen gang IV og de 10 beskyttede boliger. Der blev så plads til 42 beboere, hvoraf den ene er aflastningsplads.

Hjemmet blev meget stort efter den sidste udvidelse. Før kendte alle hinanden godt, både beboere og personale, men det kom til at knibe lidt efterhånden. Det har hjulpet en del, efter at vi har lavet tre små grupper i de respektive beboerfløje, så personalet bliver fast på hver sin gang. Så kender man i hvert fald hinanden godt på den beboerfløj, man er på. Det har givet et andet sammenhold for beboere og personale.

Østergården som arbejdsplads

På selve plejehjemmet er vi 52 ansatte. Vi har 9 fuldtidsansatte, resten er på deltid. Dette er en blanding af husassistenter, sygeplejersker, plejehjemsassistenter, beskæftigelsesvejledere, pedel, sekretær, sygehjælpere og hjemme-

hjælpere. Desuden er der tilknyttet frisør og fodterapeut.

Derudover samarbejder vi i det daglige med forskellige forvaltninger på kommunen, hjemmeplejen og centralkøkkenet.

Vore primære opgaver er at få Østergården til at fungere som 42 små hjem koordineret med fællesskabet i større sammenhæng, at varetage hver enkelt beboers behov og ønsker i overensstemmelse med husets holdninger.

Vi arbejder ud fra principperne hjælp til selvhjælp, medindflydelse og selvbestemmelse. Hjælp til selvhjælp betyder, at de enkelte beboere gør de ting, de selv kan og bliver støttet til det. Resten kommer af sig selv, nemlig at det skal man have hjælp til.

Medindflydelse betyder, at beboerne er medbestemmende i mange ting, der vedrører huset. Selvbestemmelsen ligger i, at den enkelte beboer selv bestemmer over sit liv, og selv tager konsekvenserne deraf. Dette lyder som en selvfølge, men er i grunden temmelig svært, for her støder man ind i personalets faglige opdragelse og ansvar.

Disse principper præger selvsagt personalets arbejde. Vi har været i rivende udvikling de sidste år og er det stadig. Vi arbejder meget med at nedbryde faggrænser. Enhver har sit arbejdsfelt, men det at hjælpe hinanden og være medinddraget i, hvad der foregår omkring beboerne, er noget, der vedrører alle.

Personalets medindflydelse på de ting, der vedrører hele personalet, foregår gennem samarbejdsudvalg og sikkerhedsudvalg samt personalemøder. I det daglige foregår den i planlægning af arbejdsrytmer, fridage osv.

Julemarked på Østergården nov. 1984. Kirstine Bennedsen og Ingeborg Sørensen beundrer de mange flotte beboer-arbejder.
(Foto: Østergården).

Selvbestemmelse for personalet ligger i de tre plejegrupper, der findes i huset, hvor vi efterhånden arbejder i tre delvist selvstyrende grupper. Grupperne tilrettelægger selvstændigt deres arbejdsrytme i samråd med beboerne. I disse grupper styres alt lige fra daglig hygiejne, lægebesøg, udflugter, samtale med pårørende og nyanskaffelser til indflytning af nye beboere. Før folk flytter på Østergården, får de to kontaktpersoner herfra, som besøger dem i deres eget hjem nogle gange, inden de flytter hertil. Der er også mulighed for at besøge Østergården. Hvis der er ventetid, gives der tilbud om at komme i vores dagcenter indtil indflytningen. Det har resulteret i, at vi kender de nye beboere på en anden måde, når de flytter ind.

For at alle kan have indflydelse, har vi oprettet dagbøger på hver beboer. Disse dagbøger ligger på beboerstuerne, og alle kan skrive i dem. Derved kan beboerne og de pårørende følge med i, hvad der foregår og selv skrive de ting, de ønsker. Dagbøgerne har erstattet vore rapportbøger samt journaler, som er et levn, der er overført fra sygehusregi.

Den daglige medicin administreres ikke længere fra et medicinskab, men ligger hos den enkelte beboer. Mange kan selv administrere den og har nu mulighed for det. Der, hvor vi skal være behjælpelige, er det nu hele plejepersonalet, som kan hjælpe.

Der er aldrig to dage, der er ens. Den daglige hygiejne omkring beboerne, hvori der ligger det personlige, rengøring, tøjvask og reparation, foregår hver dag, men ud over det går dagene også med bestilling af varer, køre ture med beboerne, måltider, lægebesøg, snak med pårørende, planlægning, omsorg osv., præcis som enhver anden husholdning bare i større målestok.

Vores beskæftigelsesterapi er åben alle hverdage. Terapien er et tilbud om beskæftigelse og underholdning. Om formiddagen har vi dagcenter, hvor folk, som bor ude i byen, kan søge om at komme her nogle formiddage om ugen.

Der er tilknyttet ti beskyttede boliger til plejehjemmet. Princippet i disse boliger er, at man får hjælp efter behov, som når man bor ude i byen, men fordelen ved beskyttede boliger er, at man kan tilkalde hjælp fra plejehjemmet døgnet rundt. Man kan bruge vores terapi og være med til vore arrangementer.

Ud over det, der bliver planlagt i grupperne, har vi forskellige aktiviteter i huset. Hver morgen synger vi morgensang i terapien, hvor Karl Wolthers er fast hjælper. Vi har gudstjeneste to gange om måneden. Som faste arrangementer har vi Sct. Hans fest, hvor pårørende og Østergårdsvej er inviteret, og høstfest, hvor personalet med ægtefælle samt folk tilknyttet huset er inviteret. Beboer-pårørendeaften holdes én gang om året, og julefrokost holder vi også.

Vi lægger meget vægt på at have kontakter udadtil. Børnehaven og nogle skoleklasser kommer på besøg, og vi besøger dem.

Pensionisterne holder hver mandag hyggemøde i spisestuen, og i vinter-

halvåret arrangeres der underholdning én gang om måneden i fællesskab pensionistforeningen og plejehjemmet imellem. Menighedsrådet afholder salmesangsaften, Sognearkivet arrangerer forskellige ting, og ind imellem er der foreninger, der bruger vores dagligstue. Alle disse aktiviteter er noget, der giver os en stor kontaktflade udadtil, og det er noget, vi nødigt vil undvære.

En gang om måneden udkommer vores beboerblad, som indeholder forskellige ting, der vedrører beboerne.

Hele denne udvikling er ikke noget, vi har fundet på, bare for at tingene skal ændres. Det har noget at gøre med hele den omvæltning, samfundet er i gang med, og som går ud på at nedlægge plejehjemmene i deres nuværende form, for at give boligerne status som enhver anden boligform. Hertil hører udbetaling af pensionen til alle, og så kan man købe tilbudene, plejehjemmet har. Det bliver i sig selv en kæmpe omvæltning ikke blot for beboerne, men også for personalet, så derfor er vi startet med små skridt i den retning.

Her i kommunen er man også begyndt at ændre på hele ældreområdet, og vi vil i det kommende år opleve store omvæltninger. Noget der vil indvirke meget på alle medarbejderes hverdag, men samtidig også gøre vores arbejde meget spændende.

Ejler Nielsen, f. 1916 i Bobøl. Landmand i Tange, Gørding, fra 1939 til 1979. Sogneråds- og byrådsmedlem i 20 år. Adr.: Søndergade 55, Gørding.
Jytte Zebits, f. 1948 i Odense. Uddannet på Odense Sygehus, ansast på børneafd. i Esbjerg i 5 år. Fra 1976 sygeplejerske på Østergården. Adr.: Fyrrevænget 7, Gørding.
Ulla Ortved, f. 1951 i Bramming. Uddannet sygeplejerske i Esbjerg 1974. Siden 1983 leder af Østergården. Adr.: Nørregade 67, Gørding.